

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci **S. S.P.**, zastúpenej JUDr. T.S.; advokátom v T., proti odporcom **1/ M. P., 2/ L. P., 3/ JUDr. Š. B.**, o zaplatenie **33.193,92 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp.zn. 8 C 245/2007, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 8. decembra 2010, sp.zn. 9 Co 80/2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 8. decembra 2010, sp.zn. 9 Co 80/2010 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie .

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Galanta rozsudkom z 26. novembra 2009 č.k. 8 C 245/2007-251 zaviazal odporcov 1/, 2/ a 3/ spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľke 33 193,92 € s 9, 5 % úrokom z omeškania od 11. januára 2007 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Odporcov 1./ 2/, 3/ zaviazal zaplatiť navrhovateľke titulom náhrady trov konania 6 258,33 € a titulom súdneho poplatku na účet súdu 1 991,50 € , všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Predmetom konania bol nárok navrhovateľky na zaplatenie kúpnej ceny za byt, ktorý previedla na odporcov 1/, 2/. Súd prvého stupňa vyhodnotil ako právny nezmysel skutočnosť, že v kúpnej zmluve, uzavretej medzi navrhovateľkou, zastúpenou odporcom 3/ a odporcami 1/, 2/ zo dňa 10. januára 2007 v čl. 3 bod 3 bolo uvedené, že kupujúca potvrdzuje, že predávajúci jej uvedenú kúpnu cenu vyplatili v hotovosti pri podpisovaní zmluvy, nakoľko kúpnu cenu má zaplatiť kupujúci a nie predávajúci. Túto skutočnosť nebolo možné považovať za potvrdenie prijatia peňazí. Súd prvého stupňa mal ďalej jednoznačne preukázané, že navrhovateľka kúpnu cenu za byt nedostala. Vychádzal zo svedeckých výpovedí svedka M. a svedka P., ktorí náležitým spôsobom opísali stretnutie

účastníkov a p. P. za ich prítomnosti v S.S., kde sa navrhovateľka dozvedela, že byt má predaný a že novými vlastníkami bytu sú odporcovia 1/, 2/. Odporkyňa 1/ navrhla navrhovateľke dve alternatívy. Prvá bola tá, že odporcovia 1/, 2/ prevedú byt na navrhovateľku, ak im táto zaplatí, čo za ňu odporcovia zaplatili pri splácaní úveru a dá im províziu 300.000,- Sk. Druhá alternatíva bola taká, že odporcovia 1/, 2/ byt ďalej predajú, z kúpnej ceny si odpočítajú, čo za navrhovateľku zaplatili + províziu 300.000,- Sk, zvyšok vyplatia navrhovateľke. Za tým účelom nechala odporkyňa 1/ vyhotoviť zmluvu o pôžičke medzi ňou a navrhovateľkou na 300.000, Sk, aby odporkyňa 1/ mala istotu, že z predaného bytu niečo dostane. Existenciu takejto zmluvy potvrdil aj odporca 3/. Súd ďalej vychádzal z vyúčtovania nákladov, ktoré mala odporkyňa 1/ a tieto náklady odporkyňa 1/ požadovala od navrhovateľky. Pritom tvrdila, že si ich odpočítala z kúpnej ceny a zvyšok dala navrhovateľke. I z tohto zrejmeho rozporu, podľa súdu, vyplynulo, že kúpnu cenu navrhovateľke odporcovia nezaplatili. O tom, že odporcovia nezaplatili kúpnu cenu, jednoznačne svedčilo aj to, že by neprišli na stretnutie do S. a nenavrhovali by navrhovateľke alternatívy, ktoré odporkyňa 1/ predkladala. Súd prvého stupňa neskúmal to, či odporcovia 1/ a 2/ zaplatili kúpnu cenu odporcovi 3/ alebo nie, ale zaviazal všetkých odporcov na zaplatenie žalovanej sumy. O náhrade trov konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Trnave rozsudkom z 8. decembra 2010 sp.zn. 9 Co 80/2010 rozsudok súdu prvého stupňa voči odporcovi 3/ zmenil tak, že návrh zamietol a vo zvyšku rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odporcovi 3/ náhradu trov konania nepriznal. Z vykonaného dokazovania mal odvolací súd za preukázané, že odporcovi 3/ bolo udelené riadne plnomocenstvo v súlade so zákonom na zastupovanie navrhovateľky, a to konkrétne špeciálna plná moc zo dňa 30. novembra 2006 na uzatvorenie a podpísanie kúpnej zmluvy ohľadne nehnuteľnosti bytu za kúpnu cenu vo výške 1,000.000,- Sk. Odporca 3/ na základe špeciálnej plnej moci riadne vypracoval kúpnu zmluvu v súlade s plnou mocou, v ktorej bola uvedená výška kúpnej ceny 1,000.000,- Sk. Predmetná kúpna zmluva mala podľa odvolacieho súdu všetky zákonom predpísané náležitosti, a preto ju považoval za platnú. Samotná namietaná skutočnosť, že v čl. III. ods. 3 došlo k zámene účastníkov zmluvného vzťahu, kde namiesto kupujúcej mala byť uvedená predávajúca a na miesto predávajúcich kupujúci, nebola podstatná, keď z obsahu celej kúpnej zmluvy bolo evidentné, že tu došlo len k chybe pri písaní, ktorá nesprávnosť nemôže spôsobiť neplatnosť právneho úkonu. Zo znenia zmluvy nevyplývalo, že peniaze prevzal odporca 3/, ktorý predmetnú

zmluvu za navrhovateľku ako splnomocnený zástupca overene na notárskom úrade podpísal. Samotná navrhovateľka v priebehu konania nikdy netvrdila, že fakticky kupujúci odovzdali kúpnu cenu odporcovi 3/ a tento by peniaze od kupujúcich prevzal a jej nevyplatil. Odporca 3/ takisto namietal, že peniaze od kupujúcich neprevzal a nebol ani splnomocnený na prevzatie kúpnej ceny. Vzhľadom k tomu, že nebolo preukázané, že by odporca 3/ bol s navrhovateľkou a odporcami 1/, 2/ v nejakom zmluvnom vzťahu a ani, že sa na úkor navrhovateľky bezdôvodne obohatil v súlade s § 451 Občianskeho zákonníka, keďže nebolo preukázané, že prevzal kúpnu cenu a túto navrhovateľke následne nevyplatil, ktorú skutočnosť netvrdila ani samotná navrhovateľka, odvolací súd mal za to, že je nedôvodné zaviazať odporcu 3/ na povinnosť zaplatiť navrhovateľke kúpnu cenu dohodnutú v kúpnej zmluve vo výške 1 000.000,- Sk. Preto odvolací súd podľa § 220 O.s.p. v napadnutej časti týkajúcej sa odporcu 3/ rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a návrh voči odporcovi 3/ ako nedôvodný zamietol. Vo vzťahu k odporcom 1/, 2/ mal odvolací súd za to, že bolo jednoznačne preukázané, že navrhovateľka splnomocnila odporcu 3/ na uzatvorenie a podpísanie kúpnej zmluvy, z čoho možno mať za preukázané, že hodlala predmetný byt predať a mala vedomosť o tom, že kúpna zmluva bola uzavretá. Súd prvého stupňa vo veci vypočul viacerých svedkov, avšak hlavnú kľúčovú svedkyňu p. Č., ktorá mala byť prítomná pri všetkých podstatných konaniach, stretnutiach a úkonoch ohľadne úhrady nedoplatku úveru navrhovateľky voči spoločnosti B., ako aj následného konania ohľadne prevodu bytu navrhovateľky, súd prvého stupňa napriek tomu, že odporcovia navrhovali opakovane jej výsluch, nevypočul. Odvolací súd mal za to, že bez riadneho vysporiadania sa s výpoveďou svedkyne Č. nebolo možné považovať skutkový stav za zistený v takom rozsahu, aby bolo na jeho základe možné vo veci rozhodnúť. Preto odvolací uviedol, že bude potrebné doplniť dokazovanie výsluchom tejto svedkyne, pričom bude potrebné túto výpoveď skonfrontovať s výpoveďami ostatných účastníkov. Postup súdu prvého stupňa, keď nevypočul svedkyňu, ktorú možno považovať za kľúčovú v danej veci a opakovane navrhovanú odporcami v 1/, 2/ bolo podľa odvolacieho súdu možné považovať za odňatie možnosti konať pred súdom odporcom.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka, ktorá ho žiadala zmeniť a zaviazať odporcov 1/, 2/ a 3/ spoločne a nerozdielne zaplatiť jej 33 193,92 € s 9,5 % ročným úrokom z omeškania od 11. januára 2007 až do zaplatenia, ako aj náhradu trov celého konania. Vytýkala odvolaciemu súdu, že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia správne zisteného skutkového stavu. Odvolací súd všetky dôkazy vyhodnotil v jej

neprospech, a v rozpore s vykonaným dokazovaním zaujal záver, že odporca 3/ neprevzal peniaze pri podpise kúpnej zmluvy, pričom táto skutočnosť vyplývala z obsahu kúpnej zmluvy. Poukázala na to, že preto podala svoj návrh proti všetkým trom odporcom, nakoľko jej kúpna cena nebola vyplatená, odporca 3/ hoci ju formálne zastupoval na základe plnomocenstva, fakticky zastupoval odporcov 1/, 2./, ktorí mu aj poskytli odmenu za právne služby, čo bolo v konaní preukázané. Spochybnila aj záver odvolacieho súdu o potrebe výsluchu svedkyne Č., keď v priebehu celého konania bolo opakovane potvrdené, že táto pre svoj zdravotný stav nie je výsluchu schopná, navyac považovala túto svedkyňu za zaujatú.

Odporcovia 1/, 2/ a 3/ sa k dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozsudku, ktorý možno napadnúť dovolaním (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu treba zrušiť.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd

otázkou, či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Výskyt takejto vady v konaní nezistil.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov, v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Právo na súdnu ochranu, okrem Ústavy Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1), Listiny základných práv a slobôd (čl. 36 ods. 1) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 6 ods. 1), zabezpečujú a vykonávajú aj jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

Ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa (§ 211 ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 122 ods. 1 O.s.p. dokazovanie vykonáva súd na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

Z ustanovenia § 125 O.s.p. vyplýva, že za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Z ustanovenia § 220 O.s.p. vyplýva, že odvolací súd zmení rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak nie sú splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 219), ani jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Podľa § 213 ods. 1 O.s.p. odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 7.

Ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 3 O.s.p.).

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie

dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové a na ich základe aj právne závery, ako súd prvého stupňa, bez toho, aby vo veci vykonal akékoľvek dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie).

Ak sa však odvolací súd chcel odchýliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 3 O.s.p. sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Len takýto postup je aj v súlade so zásadou priamosti a ústnosti občianskoprávneho konania. Je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k záveru o zmene rozsudku súdu prvého stupňa v tom smere, že návrh voči odporcovi 3/ nie je dôvodný, iba na základe dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa.

V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že podanie správy predsedom senátu alebo povereným členom senátu o doterajšom priebehu konania, ktorá povinnosť vyplýva odvolaciemu súdu z ustanovenia § 215 O.s.p., nie je zopakovaním dokazovania v zmysle § 122 a nasledujúcich O.s.p.

Z obsahu zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom zo dňa 8. decembra 2010, na ktorom bolo aj meritórne rozhodnuté, totiž vyplýva, že krajský súd na tomto pojednávaní žiadne dokazovanie nevykonával. Nezopakoval ani dôkazy vykonané súdom prvého stupňa, napriek tomu, že z nich vyvodil čiastočne opačné záver, ako súd prvého stupňa. Bez toho, aby v odvolacom konaní sám podrobne vypočul účastníkov, prípadne svedkov a tým zabezpečil bezprostrednosť vykonania tohto dôkazu pred svojím rozhodnutím, k skutočnostiam, ktoré prehodnotil v odôvodnení svojho rozhodnutia, ponechal na odvolacom pojednávaní len priestor na prednes účastníkov – odporcov 1/, 2/ a 3/, a právneho zástupcu navrhovateľky. Treba na tomto mieste uviesť, že závery, ktoré odvolací súd prijal vo svojom rozhodnutí, sú i protirečivé. Okresný súd zaviazal odporcov 1/, 2/ a 3/ na plnenie spoločne a nerozdielne. Odvolací súd v dôvodoch svojho zmeňujúceho rozhodnutia voči odporcovi 3/, i keď súd

prvého stupňa sa mierou jeho zodpovednosti, ako vyplýva z odôvodnenia jeho rozsudku, vôbec nezaoberal, sa nevysporiadal s týmto nedostatkom. Naopak, sám na jednej strane dospel k záveru o nedostatočnom zistení skutkového stavu voči odporcom 1/ a 2/ a odňatí možnosti konať pred súdom, a potrebe doplnenia dokazovania, z ktorého však odporcu 3/ vzhľadom na doterajší zistený skutkový stav nemožno vylúčiť, avšak vo vzťahu k odporcovi 3/ mu tieto zistenia zjavne neprekážali v tom, aby o návrhu proti nemu rozhodol tak, že tento zamietol.

Dovolací súd poukazuje na to, že z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd pritom musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.; obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

Pokiaľ dovolateľka namietala, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Dovolateľkou napadnutý rozsudok nebolo možné v dovolacom konaní podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti zaujatých právnych záverov, lebo skutkové zistenia odvolacieho súdu vyplývajúce zo spisu nedávajú (vzhľadom na už spomenutú tzv. inú vadu konania) pre toto posúdenie dostatočný podklad.

Z uvedeného vyplýva, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). K takejto vade bol dovolací súd povinný prihliadnuť, i keď by nebola uplatnená ako dôvod prípustného dovolania (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle ustanovenia § 243b ods. 1 O.s.p.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. októbra 2012

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová